

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 444/2016-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. septembra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDAKČNÝ KOTÍK], [REDAKČNÝ KOTÍK], zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Lacovou, Pražská 4, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 38/2004 v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014, takto

r o z h o d o l :

Základné právo [REDAKČNÝ KOTÍK] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 38/2004 v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014 p o r u š e n é b o l o .

[REDAKČNÝ KOTÍK] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKČNÝ KOTÍK] trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristoti eur a šestnásť centov) na účet advokátky

JUDr. Anny Lacovej, Pražská 4, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 444/2016-11 z 28. júna 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 38/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie“) v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014.

2. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla, že bola účastníčkou konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 27 C 38/2004, v ktorom sa domáhala vypratania nehnuteľnosti. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 27 C 38/04-81 z 30. novembra 2005 tak, že žalovanému v 2. rade uložil povinnosť nehnuteľnosť vypratať a nahradiť sťažovateľke trovy konania. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) o odvolaní žalovaného v 2. rade proti rozsudku okresného súdu rozhodol uznesením č. k. 4 Co/56/2006-119 z 22. júna 2007 tak, že pripustil späťvzatie návrhu, zrušil rozsudok okresného súdu a uložil žalovanému v 2. rade zaplatiť sťažovateľke náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania. Na základe právoplatného a vykonateľného uznesenia krajského súdu č. k. 4 Co/56/2006-119 z 22. júna 2007 sťažovateľka návrhom z 5. decembra 2007 požiadala súdnu exekútorku o vykonanie exekúcie proti žalovanému v 2. rade ako povinnému pre vymoženie náhrady trov konania priznaných uvedeným rozhodnutím krajského súdu. Po vydaní upovedomenia o začatí exekúcie súdnou exekútkou podal povinný námietky proti exekúcii, ktoré odôvodnil tým, že exekučný titul

(uznesenie krajského súdu č. k. 4 Co 56/2006-119 z 22. júna 2007) nebol povinnému nikdy doručený, teda nenadobudol právoplatnosť, a preto na jeho podklade nemožno viesť exekúciu a táto musí byť zastavená. Okresný súd uznesením č. k. 40 Er/4953/2007-71z 25. augusta 2011 námietkam povinného vyhovel a uznesením č. k. 40 Er/4953/2007-75 z 24. januára 2012 exekúciu zastavil.

Následnou kontrolou v informačnej kancelárii okresného súdu sťažovateľka zistila, že k opätovnému účinnému doručeniu uznesenia krajského súdu č. k. 4 Co/56/2006-119 z 22. júna 2007 všetkým účastníkom konania ešte nedošlo. Listom z 9. septembra 2013 sťažovateľka požiadala okresný súd o opätovné zaslanie predmetného uznesenia všetkým účastníkom konania, resp. o oznámenie aktuálneho stavu konania, na ktorý však okresný súd žiadnym spôsobom nereagoval.

V súvislosti s predmetným konaním vedeným na okresnom súde sa sťažovateľka následne sťažnosťou z 15. augusta 2014 domáhala na ústavnom súde vyslovenia porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov postupom okresného súdu v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 27 C 38/2004. Ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol tak, že jej právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 38/2004 porušené bolo a prikázal okresnému súdu, aby v konaní konal bez zbytočných prietáhov.

Po uplynutí šesťmesačného obdobia sťažovateľka listom zo 17. júla 2015 požiadala okresný súd o doručenie predmetného uznesenia krajského súdu, na ktorú okresný súd žiadnym spôsobom nereagoval.

V závere sťažnosti sťažovateľka uviedla, že aj keď krajský súd rozhodol predmetným uznesením ešte 22. júna 2007, okresný súd ani po uplynutí 9 rokov toto súdne rozhodnutie nedoručil účastníkom konania a spis uložil do archívu. Uvedený postup súdu sťažovateľka vníma ako bezprecedentný, arogantný a neospravedliteľný.

3. Sťažovateľka v sťažnosti žiada vydať nález, ktorým ústavný súd vysloví „porušenie práva sťažovateľky [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR Okresného súdu Košice I vo veci sp. zn. 27 C/38/2004 a priznal finančné zadosťučinenie vo výške 8.000,- € a uložil Okresnému súdu Košice I uhradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 823,84 €...“.

4. Predseda okresného súdu sa prípisom sp. zn. I SprV/302/2016 z 31. augusta 2016 k sťažnosti vyjadril zopakujúc priebeh konania vo veci a konštatujúc, že „... od právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 654/2014 zo 17.12.2014 až doposiaľ, súd urobil jeden úkon dňa 17.6.2016, keď odoslal uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Co/56/2006-119 z 22.6.2007 právnym zástupcom žalovaných v 1. a 2. rade...“.

5. K vyjadreniu predsedu okresného súdu zaujala stanovisko právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 19. septembra 2016, v ktorom uviedla:

„Okresný súd Košice I vo vyjadrení zo dňa 31.08.2016 sa ani okrajovo nevyjadril k opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľky. Vyjadrenie obsahuje len krátku genézu úkonov súdu bez uvedenia dôvodov, pre ktoré bol súd nečinný, aj napriek príkazu Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovenému v Náleze ÚS SR sp. zn. I. ÚS 654/2014-26 zo dňa 17.12.2014 a vo veci nekonal a prečo ignoroval písomné žiadosti sťažovateľky...“

6. Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označeného článku ústavy.

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

10. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 38/2004 v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

12. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07).

13. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku platného a účinného do 30. júna 2016, t. j. platného a účinného v čase trvania napadnutého konania (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval postupovať v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

15.1 Pokiaľ ide o posúdenie veci podľa kritéria zložitosti, ústavný súd v zhode s predchádzajúcim nálezom č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014 nenašiel dôvod, pre ktorý by bolo potrebné napadnuté konanie vyhodnotiť ako právne alebo skutkovo zložitú. Ústavný súd zastáva názor, že ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, ku ktorej pre rozhodnutie existuje v zásade ustálená aplikovateľná judikatúra.

15.2 Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd posudzoval priebeh napadnutého konania v období po právoplatnosti nálezov ústavného súdu č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky konania. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním napadnutého konania podľa tohto kritéria konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by v súvislosti s jeho predĺžením bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľky.

15.3 Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým musí konštatovať, že z ústavnoprávneho hľadiska je úplne neprijateľné, že k právoplatnému skončeniu napadnutého konania došlo až po vyše 12 rokoch od jeho začatia a zároveň po približne 18 mesiacoch od konštatovania existencie zbytočných priet'ahov v tomto konaní vedenom pred okresným súdom predošlým nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014, v ktorom ústavný súd okresnému súdu súčasne prikázal, aby v napadnutom konaní postupoval bez zbytočných priet'ahov

a sťažovateľke priznal finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania. Aj napriek tomu, že k právoplatnému skončeniu predmetného súdneho konania bolo potrebné vykonať len jediný úkon zo strany súdu spočívajúci v doručení uznesenia krajského súdu č. k. 4 Co/56/2006-119 z 22. júna 2007 všetkým účastníkom konania, resp. ich právnym zástupcom, zo spisu okresného súdu sp. zn. 27 C 38/2004 ústavný súd zistil, že okresný súd bol v napadnutom konaní nečinný až do 26. mája 2016, kedy bola zákonná sudkyňa konajúca v predmetnej veci prípisom predsedu okresného súdu upozomená, resp. upovedomená o tom, že od 3. septembra 2012 až dosiaľ nedoručila uznesenie krajského súdu č. k. 4 Co/56/2006-119 z 22. júna 2007 účastníkom konania, resp. ich právnym zástupcom, a na predmetnom uznesení nesprávne vyznačila dátum právoplatnosti, a zároveň bola upozomená, aby konala vo veci ako zákonná sudkyňa až do jej právoplatného skončenia. Ústavný súd pripomína, že k stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 22/2016). K nastoleniu právnej istoty sťažovateľky došlo až 23. júna 2016 doručením uvedeného uznesenia krajského súdu právnej zástupkyňi žalovaného v 2. rade.

Vzhľadom na uvedené, predovšetkým však na skutočnosť, že napriek príkazu ústavného súdu v konaní konať bez zbytočných priet'ahov v zmysle predchádzajúceho nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014 bol okresný súd v napadnutom konaní nečinný až do 26. mája 2016, neostávalo ústavnému súdu nič iné, ako konštatovať, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 38/2004 v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu sťažovateľkou označeného práva.

III.

16. Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov, vzhľadom na to, že túto povinnosť mu uložil už vo svojom náleze č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014. Uloženie tejto povinnosti okresnému

súdu zo strany ústavného súdu by však taktiež nebolo možné aj vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené 23. júna 2016.

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

18. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

19. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

20. Sťažovateľka okrem vyslovenia porušenia označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy žiadala, aby ústavný súd jej priznal finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €, pričom poukázala najmä na celkovú dĺžku tohto konania a tento nárok odôvodnila aj tým, že nesprávnym postupom konajúceho súdu a jeho nečinnosťou jej vznikajú *d'alsie zbytočné trovy konania a psychicky ťažko zvládajúce situácie*.

21. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 27 C 38/2004, ktoré v dôsledku nečinnosti okresného súdu nebolo právoplatne skončené, a zároveň berúc do úvahy konkrétne okolnosti danej veci, a to že okresný súd nerešpektoval

príkaz ústavného súdu vyslovený v náleze č. k. I. ÚS 654/2014-26 zo 17. decembra 2014 konať v tejto veci bez zbytočných priet'ahov, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

22. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

23. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní o jej sťažnosti advokátkou JUDr. Annou Lacovou. Sťažovateľka si uplatnila úhradu trov konania za tri úkony právnej služby.

24. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2015, ktorá bola 858 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2016. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 143 €, čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov vo výške 2 x 8,58 € za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 303,16 €. Za tretí úkon právnej služby ústavný súd odmenu (stanovisko sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu) nepriznal, pretože toto stanovisko z 12. septembra 2016 neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by mohli prispieť k ďalšiemu objasneniu veci.

25. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok).

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2016